

Οι Βαλκανικοί βοήθησαν στην προσέγγιση των λαών

ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΘΕΤΙΚΑ ΝΑ ΞΕΠΕΡΑΣΤΟΥΝ ΟΙ ΠΟΛΥΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ. 7 Ιουλίου 1928. Οι Βαλκάνιοι αθλητές αποτυχάνουν στην Ολυμπιάδα σε όλα τα αθλήματα. Αυτό στέκεται αφορμή ώστε να καθιερωθούν, από το επόμενο έτος οι Βαλκανικοί Αγώνες στίβου.

Ο πρόεδρος του ΣΕΓΑΣ, κ. Μιχαήλ Ρινόπουλος, επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας (Πτέρης, Δάλλας, Νικολαΐδης, Μανιτάκης), προτείνει, σε σύσκεψη που γίνεται στο Άμστερνταμ να οργανώνονται κάθε χρόνο αγώνες στίβου, μεταξύ των κρατών της χερσονήσου του Αίμου. Γιουγκοσλάβοι, Ρουμάνοι και Τούρκοι, που βρίσκονταν στην ολλανδική πόλη δέχονται, κατ' αρχήν, αφού δεν έχουν ειδική εντολή από το κράτος τους να συζητήσουν κάτι τέτοιο. Παράλληλα έπισημαίνουν το γεγονός ότι ο ελληνικός αθλητισμός υπερτερεί και αυτό ίσως σταθεί εμπόδιο για την επίβλεψη της έκδηλωσης.

Προτείνει, λοιπόν, η ελληνική αντιπροσωπεία, να διοργανωθεί στην χώρα μας το 1929, η Προβαλκανιάδα. Αυτό γίνεται δεκτό και έτσι στις 22, 28 και 29 Σεπτεμβρίου του 1929 στο Παναθηναϊκό Στάδιο, διεξάγονται οι Προβαλκανικοί, χωρίς βαθμολογία επίσημη. Τα έσοδα όλα, ακόμη και τις μετακινήσεις των ξένων αθλητών, τα κατέβαλε ο ΣΕΓΑΣ.

Η ελληνική αγωνιστική υπεροχή ήταν φανερή. Η ανεπίσημη βαθμολογία το δείχνει καθαρά: Έλλάς 100, Ρουμανία 45, Γιουγκοσλαβία 35, Βουλγαρία 16.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ

Παρ' όλα αυτά, κατά τη διάρκεια του Βαλκανικού Συνεδρίου, αποφασίζεται η οριστική καθιέρωση των αγώνων αυτών, ως έτησιων. Υπογράφεται το πρακτικό, το οποίο ορίζει πως τη διοργάνωση θα την αναλαμβάνει άλλη χώρα, κάθε χρόνο. Όμως τότε ο αθλητισμός δεν ήταν διαδεδομένος στα γειτονικά κράτη. Έτσι, ο ΣΕΓΑΣ αναλαμβάνει και πάλι τα έσοδα και τη διοργάνωση όπως και το 1933. Δίνεται, έτσι, η ευκαιρία στις βαλκανικές χώρες να προετοιμασθούν κατάλληλα για να αντιμετωπίσουν τα οικονομικά και διοργανωτικά δάρη των αγώνων.

Δύο απόσπασματά του Πρακτικού που υπογράφηκε:

«Οι Βαλκανικοί Αγώνες αποτελούντες μόνιμον Άγωνιστικόν θεσμόν μεταξύ των Βαλκανίων, θα τελούνται υποχρεωτικώς κατ' έτος και δη από του προσεχούς έτους 1930 εκ περιτροπής εις τας πρωτεύουσας των Βαλκανικών Χωρών, αί Άθλητικά Όμοσπονδία των οποίων υποχρεούνται να μετέχουν των αγώνων τουλάχιστον δι' είκοσιν αθλητών εκάστη...»

«Δεδωμένης της αδυναμίας των Βαλκανικών Όμοσπονδιών, όπως οργανώσων κατά τά πρώτα έτη παρομοίους αγώνους, παρακαλούνται αιταί την Έλλάδα και η ΕΛΛΑΣ αποδέχεται, όπως κατ' έτη ταύτα οργανώση αυτή τους Βαλκανικούς Αγώνες εν Αθήναις, επιφυλασσομένη όπως έκχωρησι το δικαιώμα τούτο εις οιανδήποτε εκ των υπογραφουσών Όμοσπονδιών, ήτις ήθελε το ζητήσει διά σχε-

Στέλιος Κυριακίδης: Πρώτες νίκες στο Μαραθώνιο το 1934, 1936, 1937 και 1939.

τικής αιτήσεώς της, υποβαλλομένης εις το έτησιον Βαλκανικόν Άθλητικόν Συνέδριον.

Τό 1934 οι Βαλκανικοί διεξάγονται στο Ζάγκρεμπ, τό 1935 στην Κωνσταντινούπολη, τό 1937 στο Βουκουρέστι, τό 1938 στο Βελιγράδι και τό 1940 πάλι στην Κωνσταντινούπολη.

Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος δεν αφήνει τίποτα όρθιο. Οι Βαλκανιάδες διακόπτονται. Και περνούν πολλά χρόνια για να ξαναρχίσουν. Τό 1946, στα Τίρανα γίνεται μία προσπάθεια αναβίωσής τους, χωρίς επιτυχία, όπως άλλωστε και τό 1947, στο Βουκουρέστι, όπου πήρε μέρος και η Ουγγαρία! Στο μεταξύ, τά Βαλκανικά κράτη έχουν πολιτικές διαφορές. Όμως ο ΣΕΓΑΣ δεν διασπάξει να κινήσει τη διαδικασία για την επανασύσταση του θεσμού. Έπιτυγχάνει και πάλι στις 28 και 29 Ιουνίου 1953, στο Παναθηναϊκό Στάδιο, οι Έλληνες φίλαθλοι βλέπουν ξανά τους αθλητές της Ελλάδος, της Γιουγκοσλαβίας και της Τουρκίας, να συναγωνίζονται για την εισηγική νίκη, παραμερίζοντας πολιτικές, και κοινωνικές διαφορές.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Οι αγώνες συνεχίζονται με τη συμμετοχή αυτών των κρατών ως και τό 1955. Τόν επόμενο χρόνο όλες οι βαλκανικές χώρες, πλην της Αλβανίας, βρίσκονται μαζί στο Βελιγράδι. Τό 1957 για πρώτη φορά διεξάγονται αγώνες γυναικών. Δίκαιο, λοιπόν, η 20η Ιουλίου του χρόνου αυτού, χαρακτηρίζεται ως ημέρα σταθμός στην ιστορία των Βαλκανικών. Από τότε ως πέρσει, οι αγώνες γίνονται κανονικά, με τη συμμετοχή

των πέντε κρατών.

Οι Βαλκανικοί Αγώνες Στίβου αποτελούν την παλαιότερη διακρατική αθλητική διοργάνωση, μετά τους Ολυμπιακούς. Είναι οι πρόδρομοι των Πανερωπαϊκών, των Παναμερικανικών, των Πανασιατικών, των Παναφρικανικών κλπ.

Έζησαν 50 χρόνια και επέζησαν πολέμων και πολιτικών διαφορών. Έγιναν οι αγώνες αυτοί οι καλύτεροι διπλωμάτες. Στην σύσφιξη, των σχέσεων των κρατών της Βαλκανικής με άνομοια κοινωνικά και πολιτικά συστήματα. Βοήθησαν να ξεπεραστούν οι διαφορές αυτές, πολύ περισσότερο από ό,τι τά συμβούλια και διαβούλια, οι συσκέψεις ειρήνης των διπλωματών, οι ανταλλαγές επισκεψέων των αρχηγών των κρατών. Οι κυβερνήσεις ίσως είχαν διαφορές. Όμως οι λαοί τις αισθάνονταν λιγότερο, γιατί κάθε χρόνο, επί τρείς ημέρες, τους έβλεπαν οι αγώνες. Θεσμός ειρήνης αποτελεί γι' αυτόν και μόνο τόν λόγο, η Βαλκανιάδα.

Άλλά για τούς Έλληνες φίλαθλους οι αγώνες αυτοί ήταν και είναι κάτι ξεχωριστό. Η αγωνιστική κυριαρχία της χώρας μας στις πρώτες δέκα διοργανώσεις δημιούργησε μία αυξημένη ευσέθησια, στον τρόπο αντιμετώπισης των αγώνων από τό ελληνικό φίλαθλο κοινό. Οι νίκες εκείνες ισοδυναμούσαν με εθνικό επίτευγμα. Και τώρα, 50 χρόνια αργότερα, όσο και αν οι Βαλκανικοί ξεπερασθηκαν σαν αθλητική έκδηλωση — αφού υπάρχουν οι Ολυμπιακοί, οι Ευρωπαϊκοί, τό Μπρούνο Ζάουλι — οι φίλαθλοι ζητούν πάντα τη νίκη στους αγώνες αυτούς, έστω και αν γυρίζουν ότι μία τέτοια επιτυχία δεν συνεπάγεται, κατ' ανάγκη, άνωτερότητα

μας, ούτε στην κορυφή, ούτε στη βάση.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όρισμένα στατιστικά στοιχεία θα παραθέσουμε στη συνέχεια.

Ως σήμερα, οι χώρες έχουν συγκεντρώσει τούς έξης βαθμούς και έχουν κατακτήσει τά έξης χρυσά μετάλλια: Γιουγκοσλαβία (37 συμμετοχές): 4.449 Β. — 243 μετάλλια. Έλλάς (37): 3.997 — 229, Ρουμανία (33): 3.854,5 — 174, Βουλγαρία (32): 3.040 — 129, Τουρκία (35): 1.224 — 33, Αλβανία (6): 38 βαθμούς.

Στις γυναίκες: Ρουμανία: 2.354 — 121, Βουλγαρία: 2.093 — 89, Γιουγκοσλαβία: 1.644 — 71, Έλλάς: 224 — 1, Τουρκία: 68 — 2, Αλβανία: 15 βαθμούς.

Στις ένδεκα προπολεμικές Βαλκανιάδες οι βαθμοί και τά μετάλλια μοιράσθηκαν ως έξης:

Έλλάς: 1558,5 — 144, Γιουγκοσλαβία: 1057 — 52, Ρουμανία: 638 — 20, Τουρκία: 474,5 — 14, Βουλγαρία: 214 — 11, Αλβανία: 23 βαθμούς.

Την πρώτη θέση κατέκτησαν: Έλλάς 12 φορές (1930 — 1939, 1972, 1978), Ρουμανία 12 (1959, 1962, 1964 — 1967, 1970, 1973 — 1977), Γιουγκοσλαβία 8 (1953 — 1957, 1960, 1961, 1971), Βουλγαρία 4 (1958, 1963, 1968, 1969), Τουρκία 1 (1940).

Στις γυναίκες: Ρουμανία 16 (1957 — 1962, 1964, 1965, 1967 — 1971, 1974, 1975, 1978), Βουλγαρία 6 (1963, 1966, 1972, 1973, 1976, 1977).

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Οι Βαλκανικοί αγώνες ανέδειξαν τίς μορφές τους. Πολλοί από τούς αθλητές, που ξεχώρισαν σ' αυτούς διακρίθηκαν στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο χώρο. Ασφαλώς ο κορυφαίος ανάμεσα τούς είναι ο θρυλικός Χρήστος Μάντικας. Κατέκτησε 19 χρυσά μετάλλια στα 110 έμπτ., 400 έμπτ., 200, 400. Ξεχωρίζουν ακόμη (σε αγώνισμα τα τού σημερινού προγράμματος): Γεωργακόπουλος 10 (800 1500), Λόγγερ (Γιουγκ.) 10 στα 110 έμπτ., Βάμος (Ρουμ.) 10 στα 800, 1500, 5000, 3000 στήπλ, Φραγκούσης 9 στα 100 200, Άρτάρσκι (Βουλγ.), 9 στή δισκοβολία, Σύλλας 8 στο ίδιο αγώνισμα, Μπαταβάρωφ (Βουλγ.) 8 στα 100, 200, Κύριτας 8 στα 5000 και 10.000, Χρ. Παπανικολάου 8 στο επί κοντώ, Γκρτσέσκου (Ρουμ.) 7 στα 5000, 10.000, Μαραθώνιο, Κόβας (Γιουγκ.) στα 400, 400 έμπτ., Ζέλεφ (Βουλγ.) 7 στα 3000 στήπλ, 5000, 10.000, Παταγεωργόπουλος 7 στα 10, 200, Παπαδασιλείου 7 στα 3000 στήπλ.

Στις μεγάλες ελληνικές μορφές συγκαταλέγονται: Κυριακίδης 6 χρυσά σε 10.000, Μαραθώνιο Τζιφτζίτς 6 στα 400 έμπτ., Τσακαλίκας 5 στή: σφαίρα, Θάνας 5 στο επί κοντώ, Λαμπρόακης 5 στο μήκος και τριπλούν κá.

Στις γυναίκες, όπου τό μοναδικό ελληνικό χρυσό μετάλλιο ήταν αυτό της Λαμπρού, τό 1974, με 6,62 στο μήκος, διακρίθηκαν περισσότερο οι: 16, Χρίστοβα (Β) 10 νίκες στη σφαίρα, Μπουοφάνου (Ρουμ.) 10 στα έμπόδια, Μπάλας (Ρουμ.) 9 στο ύψος, Βισκοπολέανου (Ρουμ.) 8 στο μήκος, Κόμαν — Σαλαζέαν (Ρουμ.) 8 στή σφαίρα και πολλές άλλες (Μανωλιού, Νικολίτς, Σταμεισίτς, Παυλίτς, Ντιακονέσκου, Κέρκοβο κλπ.).

N. A. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ